

שמירה באתרי בנייה והעסקת מנופאים – תמרורי אזהרה ממנופאים

פינת הטיפים המקצועיים של אשר אסבן

כמומחה בטיחות וחוקר תאונות עבודה, אני נתקל תדיר בטעויות של קבלני בניין וגורמי מקצוע שונים בענף הבנייה. פעמים רבות אלו טעויות הרות אסון אשר עלולות לעלות ביוקר במישורים כספיים, ביטוחיים, מנהליים ופוליטיים.

על כן, ראיתי לנכון לחדד בפניכם, שלוש נקודות מהותיות שאסור לכם להקל בהן ראש. אז ללא הקדמות נוספות, הבה נתחיל.

1. חובת שמירה באתר בנייה

וועדת החוקה של הכנסת אישרה באוקטובר 2017 צו אשר קובע את הוספתם של אתרי תשתיות ובנייה לרשימת סוגי השמירה המחויבים ברישיון. זאת בעקבות המלצה שהוגשה לוועדה על ידי משטרת ישראל וצוות האכיפה הכלכלית המשולבת בפרקליטות.

במילים פשוטות, המונח "אתר בנייה" צורף לרשימה של עסקים המחויבים בהעסקת שומרים מוסמכים עם תעודה בלבד.

הבהרה חשובה – החוק לא מחייב אתרי בנייה בהעסקת שומרים, אולם קובע כי במידה שהקבלן מחליט להעסיק שומר, עליו לוודא כי האחרון מחזיק בתעודת שומר כחוק. ככל שהקבלן מתקשר עם חברת שמירה חיצונית לקבלת שירותי שמירה, הקבלן חייב לברר בנוסף שגם לחברה יש רישיון לחברת שמירה.

מעוניינים להעסיק שומר בהעסקה ישירה? אין שום בעיה, רק עשו זאת כחוק. באתר משרד המשפטים, תחת המחלקה לשירותי שמירה, תוכלו להוריד טופס "בקשה לקבלת רישיון שומר". זהו טופס פשוט למילוי הדורש רק שני מסמכים בלבד – קורת חיים ותעודת זהות. שימו לב לברר היטב שאין דרישות נוספות שעליכם לעמוד בהן, כדוגמת דרישות משטרת ישראל ו/או דרישות מצד הרשות המקומית ו/או דרישות מטעם ועדת התכנון והבנייה באזור בו אתם פועלים. העסקת שומר ללא תעודה היא לא רק טעות אלא גם **עבירה פלילית וסכנת חשיפה לסנקציות מנהליות**. קבלני בנייה אשר ימסרו את שירותי השמירה לחברות שמירה ו/או לשומר – לא מורשים, עלולים להתמודד עם **בעיות ביטוחיות ועם כתב אישום פלילי**.

המקור לדרישה החדשה (חברת שמירה רשומה/שומר רשום), לפי הוועדה, הינו "קיומה של פעילות עבריינית ענפה סביב אתרי בנייה, בין היתר בכפיית שירותי שמירה על האתרים על-ידי גורמים עברייניים, תוך גביית דמי חסות ושימוש באמצעי איום וסחיטה". זוהי תופעה מוכרת אשר הפכה את אתרי הבנייה לבסיס לפעילות עבריינית. לא רק כלפי האתר עצמו אלא גם כלפי אתרים סמוכים ובתי מגורים, עד כדי היווצרות "אזורי שליטה" של פעילות עבריינית.

נציג התאחדות הקבלנים בוועדה תיאר היטב את המצוקה: "אנחנו כל בוקר נתונים לסחטנות של גנבים עם נזקים בלתי הפיכים שפוגעים בחיי אדם, סוחטים קבלנים. אתה מגיע לעבודה בבוקר ופירקו חלק קטן שמיועד רק לכלי הזה ואי אפשר להתחיל לעבוד. אם חברת השמירה יודעת להחזיר את החלקים אז משהו פה לא בסדר."

2. **חובת העסקת מנופאים מחברה רשויה בהתאם**
בשנים האחרונות אנו רואים עלייה משמעותית באכיפה של משרד העבודה בנושא של חברות לאספקת מנופאים. על כן, חשוב לי להעיר ולהאיר: קבלני בניין רשאים כמובן להעסיק כל מנופאי שירצו, אך זאת רק אם הוא בעל הסמכה מתאימה.

במידה שאתם מעסיקים מנופאים דרך חברות כוח אדם, יש לוודא כי החברה הינה בעלת רישיון **לאספקת מנופאים** במיוחד. אין די בכך שהחברה מחזיקה ברישיון כקבלן ספק שירות (כוח אדם, ניקיון וכדומה). על החברה החיצונית להיות בעלת **רישיון לאספקת מנופאים** באופן מיוחד וספציפי.

העסקת מנופאים ללא רישיון (של המנופאי ושל החברה המספקת) הינה – בין היתר – עבירה פלילית חמורה, שעלולה להיות בעלת השלכות בטיחותיות וביטוחיות נרחבות ומשמעותיות.

3. **בניית פיגומים**
לצערי, קבלנים רבים אינם מבינים את המשמעות של בדיקת התעודות/ההסמכות של ספקי שירותים שונים באתר הבנייה. אני נתקל פעמים רבות ואף לאחרונה בתעודות מזויפות של "בונה פיגומים מוסמך", אשר נושאות אפילו את סמל המדינה. מדובר **בתעודות מזויפות כאמור**, אשר אינן שוות את הנייר עליו הודפסו. העסקת בונה פיגומים על סמך תעודה מזויפת עלולה להיות בעלת השלכות משמעותיות במישור הפלילי, הנזיקי והביטוחי.